

Sygn. akt II CSK 542/20

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku T. O. i J. O.

przy uczestnictwie T. P. i M. P.

o zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 czerwca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w S.

z dnia 27 kwietnia 2020 r., sygn. akt I Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

**2) stwierdza, że uczestnicy ponoszą koszty postępowania
kasacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestnicy wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania i oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.). Gdy chodzi o nieważność postępowania, to uczestnicy stwierdzili, że Sądy obu instancji zakwalifikowały sprawę jako sprawę o własność w rozumieniu art. 36 Prawa geodezyjnego i kartograficznego, gdy tymczasem faktycznie konflikt między stronami dotyczył przebiegu granicy między działkami nr [...], nr [...], nr [...], nie zaś nabycia własności przez zasiedzenie. Sądy powinny zatem poprawnie określić charakter sprawy, która powinna być najpierw rozpoznana w postępowaniu administracyjnym, a wydanie orzeczenia mimo czasowej niedopuszczalności drogi sądowej prowadzi do nieważności postępowania (art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 29 ust. 3, art. 33 ust. 3 i art. 34 ust. 2 Prawa geodezyjnego), którą to nieważność Sąd Okręgowy powinien był dostrzec z urzędu, stosownie do art. 378 § 1 w związku z art. 379 pkt 1, art. 386 § 2 i 3 oraz art. 13 § 2 k.p.c. Uczestnicy zarzucili też, że Sąd Okręgowy oczywiście błędnie przyjął, iż w sprawie o rozgraniczenie wnioskodawcy nie mogliby podnieść zarzutu zasiedzenia, co jest sprzeczne z ustalonym orzecznictwem na gruncie art. 153 k.c., gdyż zasiedzenie kształtuje prawo do przygranicznych pasów gruntu. Sąd drugiej instancji rażąco też naruszył art. 153 k.c. w związku z art. 46 § 1 k.c. i art. 24 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece przez przyjęcie, że działka gruntu, dla której nie jest prowadzona księga wieczysta, stanowi samodzielną nieruchomość, podczas gdy jest tylko jednostką podziału geodezyjnego.

Nieważność postępowania, której wystąpienie zarzucają uczestnicy ma wynikać z rozpoznania przez Sądy obu instancji sprawy, w której droga sądowa nie była dopuszczalna (art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.). O tym, jaki był przedmiot rozpoznania i rozstrzygnięcia obu Sądów decydowały jednak nie tyle odczucia uczestników co do tego, jakie okoliczności są pomiędzy stronami sporne, lecz żądanie wniosku, gdyż o nim miały wypowiedzieć się Sądy obu instancji i na jego podstawie należało odpowiedzieć na pytanie o dopuszczalność drogi sądowej w sprawie. Wnioskodawcy wystąpili z żądaniem stwierdzenia, że nabyli przez zasiedzenie grunt składający się na działkę nr [...], położony między nieruchomościami stanowiącymi działki nr [...] i nr [...]. Tego rodzaju żądanie niewątpliwie może być

przedmiotem rozpoznania w postępowaniu nieprocesowym i to bez konieczności jego uprzedniej oceny w postępowaniu administracyjnym.

Przedmiotem zasiedzenia może być rzecz - nieruchomości (art. 172 k.c.) lub ruchomość (art. 174 k.c.). W myśl art. 46 § 1 k.c., nieruchomości to część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), a także, pod pewnymi warunkami, budynki. W myśl tej definicji, dla istnienia nieruchomości nie ma znaczenia to, czy została dla niej założona księga wieczysta i jaki jest stan wpisów w niej. Przytoczona definicja nieruchomości, w celu przeciwstawienia ujęciu wieczystoksięgowemu zwana też rzeczową, ma podstawowe znaczenie w niektórych sprawach z zakresu prawa rzeczowego, a w szczególności w sprawach o rozgraniczenie, zasiedzenie.

Jak wynika z ustaleń dokonanych w sprawie, działka nr 4260/4 została wydzielona z działki nr 4260 w toku postępowania sądowego przeprowadzonego w 2006 r. i ujawniona 17 stycznia 2007 r. w ewidencji gruntów. Uzyskanie samodzielnego numeru w ewidencji przez grunt opisywany wcześniej jako część działki nr 4260 nie czyni z niego osobnej nieruchomości ani w znaczeniu rzeczowym, ani tym bardziej wieczystoksięgowym, ale pozwala go opisać w sposób umożliwiający jego identyfikację, także dla potrzeb określenia, jaka część nieruchomości stanowi przedmiot zasiedzenia oraz dokonanie czynności prowadzących do podziału prawnego nieruchomości, z którą tworzył całość.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo też podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Tego rodzaju wadliwości zaskarżonego postanowienia uczestnicy nie wykazali.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 520 § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

